

Initiatiefvoorstel van het presidium

onderwerp	Initiatiefvoorstel Aanbevelingen onderzoek Rekenkamercommissie naar participatie in de regionale energiestrategieën
zaaknummer	Z/23/170731/380352
team	Griffie
opgesteld door	S. Dewkalie
datum voorstel	28 april 2023
datum raad	22 juni 2023

Het presidium stelt de raad voor het volgende te besluiten:

voorstel	<p>De aanbevelingen van de Rekenkamercommissie over de participatie in de regionale energiestrategieën over te nemen en het college te verzoeken:</p> <ol style="list-style-type: none">1) de participatietrajecten van toekomstige regionale energiestrategieën zorgvuldiger uit te voeren en voldoende te bemensen (kwantitatief en kwalitatief). Als de gemeente hiertoe niet in staat is, is het beter om géén participatietraject te starten;2) in participatietrajecten van toekomstige regionale energiestrategieën mensen uit buurgemeenten te betrekken als hun belangen een rol spelen (zoals bij windmolens langs een gemeentegrens);3) het participatietraject van toekomstige regionale energiestrategieën te evalueren, daarbij gebruik te maken van de enquêtevragen uit het rekenkameronderzoek (voor de vergelijkbaarheid), en de resultaten ervan te delen met de gemeenteraad.
----------	---

toelichting voorstel

inleiding	De Rekenkamercommissie heeft de participatie in de regionale energiestrategieën onderzocht en daarover een rapport geschreven. Daarin benoemt zij haar conclusies en doet op basis van die conclusies aanbevelingen. De raad moet nu bepalen of hij de conclusies deelt en welke aanbevelingen hij wil overnemen.
beoogd effect	<p>Het doel van het onderzoek is inzichtelijk te maken hoe inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties oordelen over de participatieaanpak rondom de regionale energiestrategieën.</p> <p>Conclusies</p> <p>1) Deelnemers uit Oegstgeest aan het participatietraject rondom de regionale energiestrategie oordelen kritisch over het proces. Zij betwijfelen of participatie bijdraagt aan:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ meer invloed op de besluitvorming;➤ grotere betrokkenheid en deelname;➤ wederzijds begrip en vertrouwen;➤ een zorgvuldigere afweging van alle belangen. <p>De deelnemers weten niet wat er met hun inbreng is gedaan richting het eindresultaat, de RES 1.0. Geen van hen heeft deze overigens ontvangen van de gemeente.</p> <p>2) Het participatietraject rondom de regionale energiestrategie beperkt zich tot nu toe tot de belanghebbenden op het eigen grondgebied. Maar keuzes van een gemeente kunnen invloed hebben op de leefomgeving in buurgemeenten (zoals bij windmolens langs een gemeentegrens).</p> <p>3) De gemeente heeft het participatietraject rondom de regionale energiestrategieën niet geëvalueerd. Het rekenkameronderzoek kan gezien worden als een evaluatie; de resultaten ervan bieden aanknopingspunten voor het vervolgproces naar de RES 2.0 en RES 3.0, alsmede voor de praktische uitwerking ervan (zoals de lokale verkenning wind en zon).</p> <p>De Rekenkamercommissie adviseert de raad om de volgende aanbevelingen vast te stellen. Verzoek het college van burgemeester en wethouders Oegstgeest om:</p> <ol style="list-style-type: none">1. de participatietrajecten van toekomstige regionale energiestrategieën zorgvuldiger uit te voeren en voldoende te bemensen (kwantitatief en kwalitatief). Als de gemeente hiertoe niet in staat is, is het beter om géén participatietraject te starten.2. in participatietrajecten van toekomstige regionale energiestrategieën mensen uit buurgemeenten te betrekken als hun belangen een rol spelen (zoals bij windmolens langs een gemeentegrens).3. het participatietraject van toekomstige regionale energiestrategieën te evalueren, daarbij gebruik te maken van de enquêtevragen uit het rekenkameronderzoek (voor de vergelijkbaarheid), en de resultaten ervan te delen met de gemeenteraad.
argumenten	<p>Het onderzoek is uitgevoerd door Partners+Pröpper. Onderzoekers hebben 154 deelnemers uit Oegstgeest aan de participatie-activiteiten aangeschreven om een korte enquête in te vullen. Daarvan hebben 70 deelnemers (45%) de enquête ingevuld.</p> <p>Belanghebbenden beoordelen het uitgevoerde participatietraject door de gemeente Oegstgeest met een onvoldoende: een cijfer 4. De verwachtingen van de gemeente en die van belanghebbenden lopen uiteen, en zijn ook niet helder naar elkaar toe. De deelnemers hadden</p>

verwacht een meer actieve bijdrage te mogen leveren en invloed te hebben op besluitvorming. Zij roepen dan ook op om meer actief in gesprek te gaan met inwoners.

Hoe kijkt de gemeente hier tegenaan: de gemeente wil voor het vervolg zich niet meer richten op een regionaal participatieplan maar veel meer lokaal maatwerk leveren door het concretiseren van de energietransitie voor de eigen leefomgeving van inwoners en specifieke doelgroepen binnen de gemeente. Daarbij meer tijd te nemen voor een goede voorbereiding en veel meer fysieke bijeenkomsten en werkvormen in te zetten.

Voor de participatie rondom de RES 1.0 heeft gemeente Oegstgeest geen eigen participatieplan opgesteld, maar maakt zij gebruik van regionale activiteiten en middelen vanuit de regio zoals beschreven in een regionaal communicatie- en participatieplan. De raad heeft het regionale plan niet vastgesteld en daarmee ook niet getoetst tegen het eigen lokale participatiebeleid.

In Holland Rijnland verband is afgesproken dat gemeenten primair verantwoordelijk zijn voor de communicatie en participatie met hun inwoners over de RES. Participatie heeft plaatsgevonden na de ontwikkeling van de concept RES in drie stappen:

- 1 Er is een regionale enquête uitgezet onder inwoners van de gemeenten;
- 2 Er zijn drie digitale informatiebijeenkomsten georganiseerd voor inwoners van gemeenten;
- 3 Er is lokale participatie uitgevoerd door de gemeenten.

In de RES 1.0 van Holland Rijnland wordt verslag gedaan van de opbrengst van het door de regio georganiseerde participatieproces. Dat wordt ook gedaan per gemeente. Het is echter niet helder in hoeverre de opbrengst van participatie van invloed is geweest op de RES 1.0 en hoe dat door de raden is afgewogen. Raden hebben wel hun zienswijze kunnen geven op de concept-RES maar er is niet op een voor belanghebbenden navolgbare wijze vastgelegd hoe en welke opbrengsten uit lokale participatietrajecten zijn verwerkt in de RES 1.0.

Er heeft geen formele evaluatie van dit participatietraject rondom de RES 1.0 plaatsgevonden. De ambtelijke projectleiding van Oegstgeest geeft aan de volgende lessen mee te willen nemen naar de volgende stap:

- > In 2023 dient de RES 2.0 zich aan. De ambtelijke projectleiding wil deze keer snel na de verkiezingen starten met de voorbereiding van het participatietraject en niet pas vlak voor de deadline;
- > Er bestaat in de ambtelijke organisatie de voorkeur om geen externe participatieadviseur in te huren, maar om dit in de organisatie te borgen;
- > De voorkeur gaat uit naar fysieke bijeenkomsten.
- > Het bleek een uitdaging om de RES concreet te maken voor belanghebbenden en voor hun eigen leefomgeving.

Het college van B&W van Oegstgeest heeft de Rekenkamercommissie bedankt voor het onderzoek en neemt de aanbevelingen 'ter harte'. De Rekenkamercommissie geeft aan dat bij navraag bij de gemeente is gebleken dat het college de aanbevelingen overneemt.

kanttekeningen | n.v.t.

financiën | Het besluit heeft geen financiële gevolgen.

duurzaamheid | n.v.t.

communicatie
of vervolg | De Rekenkamercommissie en de gemeenteraden van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-
Voorburg worden op de hoogte gebracht van het besluit.

publieks-samenvatting | De Rekenkamercommissie is een onafhankelijke commissie die onze gemeenteraad ondersteunt bij
zijn kaderstellende en controlerende taken. Zij onderzoekt in hoeverre de gemeente Oegstgeest
doelmatig, doeltreffend en rechtmatig hebben gehandeld. De participatie in de regionale
energiestrategieën (RES) is onderzocht. De RES is een beleidsinstrument om met maatschappelijke
betrokkenheid te komen tot regionale keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit en de
warmtetransitie in de gebouwde omgeving. Deelnemers uit Oegstgeest aan het participatietraject
rondom de regionale energiestrategie oordelen kritisch over het proces. De deelnemers weten niet
wat er met hun inbreng is gedaan richting het eindresultaat, de RES 1.0. Er heeft geen formele
evaluatie van dit participatietraject rondom de RES 1.0 plaatsgevonden. Lessen worden geleerd als
gevolg van dit onderzoek. De resultaten ervan bieden aanknopingspunten voor de gemeente voor
het vervolgproces naar de RES 2.0 en RES 3.0, alsmede voor de praktische uitwerking ervan (zoals
de lokale verkenning wind en zon).

bijlage(n) |

- Aanbiedingsbrief door Rekenkamercommissie d.d. 4 oktober 2022
- Rapport van Rekenkamercommissie over onderzoek naar participatie in de regionale
energiestrategieën 1.0
- Bestuurlijke reactie d.d. 29 augustus 2022 gericht aan de Rekenkamercommissie

raadsbesluit

onderwerp	Initiatiefvoorstel Aanbevelingen onderzoek Rekenkamercommissie naar participatie in de regionale energiestrategieën
zaaknummer	
team	Griffie
opgesteld door	S. Dewkalie
datum voorstel	28 april 2023
datum besluit	22 juni 2023

De gemeenteraad van Oegstgeest;

gelezen | het voorstel van het presidium van 28 april 2023;

gelet op | de beraadslaging in de commissie Regiozaken van 15 juni 2023;

besluit | De aanbevelingen van de Rekenkamercommissie over de participatie in de regionale energiestrategieën over te nemen en het college te verzoeken:

- 1) de participatietrajecten van toekomstige regionale energiestrategieën zorgvuldiger uit te voeren en voldoende te bemensen (kwantitatief en kwalitatief). Als de gemeente hiertoe niet in staat is, is het beter om géén participatietraject te starten.
- 2) in participatietrajecten van toekomstige regionale energiestrategieën mensen uit buurgemeenten te betrekken als hun belangen een rol spelen (zoals bij windmolens langs een gemeentegrens).
- 3) het participatietraject van toekomstige regionale energiestrategieën te evalueren, daarbij gebruik te maken van de enquêtevragen uit het rekenkameronderzoek (voor de vergelijkbaarheid), en de resultaten ervan te delen met de gemeenteraad.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van Oegstgeest op 22 juni 2023.

de griffier

de voorzitter

Fred Kromhout

Emile Jaensch